

ONDERHOUDSCHECKS

PRAKTISCHE ADVIEZEN

KLEIN HERSTEL

INSPECTIERAPPORT 2018
Objectnummer 2405
Dakruiter
Gaestdyk 37 te Tjerkgaast

INSPECTIERAPPORT

Objectgegevens

Objectnummer: 2405
Debiteurnummer: 4044
Object: Dakruiter
Gelegen te: Gaestdyk 37 te Tjerkgaast
Gemeente: De Fryske Marren
Monumentnummer: R 35946

Inspectieplan

Algemeen

Risicoklasse: 3
Frequentie inspectie (maanden): 1 x per 2 jaar
Inspecties mogelijk vanaf (tijd): 8 uur
Eigenaar/abonnee: Stichting tot Behoud van Rijksmonumenten

Contactpersoon: p/a De heer J. de Vries
Wolsmastate 5 te Ouwsterhaule
Telefoon: (0513) 43 63 40

Sleuteladres: Koster C. Hoogeveen
Gaestdyk 54 te Tjerkgaast
Telefoon: (0514) 53 13 48

Locatie

Parkeren; zuidwest van de kerk.

Materialen om mee te nemen

Leien (maasdekking).

Bijzonderheden

-

Bereikbaarheid en toegankelijkheid

Volgens de geldende normen en richtlijnen voldoet het gebouw niet aan de eisen.

Inspectiegegevens

Inspectie uitgevoerd door: P.D. van Vliet
Datum inspectie: 19 juni 2018

Inleiding

Dit Inspectierapport is tot stand gekomen volgens de uniforme en onafhankelijke Inspectiemethode van de gezamenlijke provinciale Monumentenwachten.

De inspectie heeft betrekking op de staat van onderhoud en de gebreken aan die delen van het object, die zichtbaar en op redelijke wijze veilig bereikbaar zijn. Er wordt niet gecontroleerd op niet-zichtbare delen c.q. verborgen gebreken en er wordt geen asbestinventarisatie uitgevoerd. Het inspectierapport is bedoeld als leidraad voor het plegen van stelselmatig en periodiek onderhoud ter voorkoming van verval.

Op onze website www.monumentenwachtfryslan.nl kunt u aanvullende informatie vinden, waaronder een onderhoudswijzer met infobladen en duurzaamheidtips.

Voor uitvoering van werkzaamheden adviseren wij u om te informeren bij de gemeente of hiervoor een vergunnings- of meldingsplicht geldt.

Uitgevoerde werkzaamheden door de Monumentenwacht

-

Verwerkte materialen

-

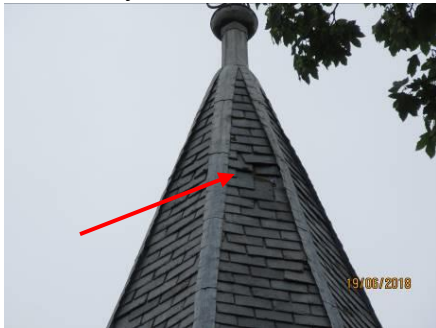
Algemeen

De constructieve toestand (casco) van de dakruiter is matig. De onderhoudstoestand is eveneens matig.

Belangrijkste aanbevolen werkzaamheden in volgorde van prioriteit:
onderdelen

	<u>rubriek</u>	<u>technische staat</u>	<u>termijn</u>
○ Herstel leibedekking (waterdicht maken).	2.2.3	slecht	z.s.m.
○ Schilderwerk. Enig herstel betimmeringen.	1.2.3/1.7.2	matig	0-2 jaar
○ Vervangen gaas/ vogelwering.	1.4.2	matig	1-3 jaar
○ Herstel constructie dakruiter, verankeringen/ bevestigingen.	3.2.1	matig	1-3 jaar
○ Herstel onderdelen luiwerk.	3.9	matig	1-3 jaar
○ Uitbreiden veiligheidsvoorzieningen.	4.2.1	n.v.t.	1-3 jaar
○ Omvangrijker herstel/ vervangen leibedekking, herstel constructie houtwerk spits. Herstel bekroning. Aanbrengen klimhaken.	2.1.1/2.2.3 2.8/4.2.2	matig/n.v.t.	3-6 jaar

RUBRIEK	TOELICHTING	HERSTELADVIES
1. GEVELS <u>1.2 Gevels</u> 1.2.3 Hout Betimmering - houten delen	R Op de hoeken onvoldoende bevestigd. De latten (over de planknaden) aan de binnenzijde zijn verspreid gerot/ aange- tast door zwam. Buiten zijn de planken vermoedelijk op hoeken en aansluitingen tegen galm- openingen aangetast door houtrot. O.a. op hoeken is vermoedelijk enig aangetast houtwerk aanwezig.	○ De aangetaste latten verwijderen. ○ Omvangrijk herstel van de betim- mering is voor zover controleer- baar niet noodzakelijk. ○ Wel rekenen op enig herstel aan de betimmering (bij onderhoudsschil- derwerk) op hoeken en aansluitin- gen. ○ De betimmering op de hoeken en aansluitingen, bij het uitvoeren van het onderhoudsschilderwerk, op- nieuw bevestigen.
<u>1.4 Vensters</u> 1.4.2 Hout Galmopeningen - galmborden - raamwerk/ kantstukken - begazing/ vogelwering	G R Verweerd en gescheurd door roestige bevestiging van de begazing. M Sterk geroest, met name bij de bevesti- gingen. De begazing is niet doorgezet tot aan de onderzijde van de galmbor- den. Hierdoor zouden vogels in de dak- ruitser kunnen komen.	○ Vervangen begazing, incl. bevesti- gingen; 8 stuks ca. 0,70 x 1,50 m¹.
<u>1.7 Glas/schilderwerk</u> 1.7.2 Schilderwerk Algemeen - betimmering - galmborden - gootlijsten	M Met name aan de noordzijde vuil schil- derwerk. Aan de overige zijden ge- scheurd en gebladderd schilderwerk, met name op hoeken en aansluitingen. R Licht vervuild en verspreid gebladderd schilderwerk. R Met name vuil, verschaald.	○ Behandelen schilderwerk.

RUBRIEK	TOELICHTING	HERSTELADVIES
2. DAKEN <u>2.1 Kapconstructies</u> 2.1.1 <i>Hout</i> Spits - hoekkepers 2.1.2 <i>Staal</i> Stalen constructie spits - staal (liggers, staanders enz. (onder spits)) - staal (ringen in spits) - bevestiging staanders - bevestiging ringen <u>2.2 Dakbedekking</u> 2.2.3 <i>Leien</i> Spits - maasdekking	R Mogelijk zijn de hoekkepers ter plaatse van de weggevallen leien (zuidwestzijde) op de aansluiting met het dakbeschot door houtrot aangetast. G G R Geroest. Constructief geen bezwaar. R S De leibekleding is uitsluitend van afstand te beoordelen omdat er geen bruikbare voorzieningen aanwezig zijn die het verantwoord bereikbaar maken van de buitenzijde van de torenspits mogelijk maken. Zie ook rubriek 4.2. De leien zijn wat materiaal betreft vermoedelijk nog van voldoende kwaliteit. Er zijn echter wel vrij omvangrijke gebreken geconstateerd. Algemeen verwaaide en ontbrekende delen maasleien. Aan de zuidwestzijde zijn meerdere leien weggevallen. Wij vermoeden dat meerdere leien onvoldoende bevestigd zijn. Mogelijk zijn er meerdere gebreken aanwezig welke vanaf de grond niet zichtbaar zijn. Gebreken aan de (bevestigingen) leibekleding. G S Ter plaatse van de weggevallen leien is het dakbeschot door houtrot aangetast.	○ Alle dakvlakken met behulp van een hoogwerker of telescoopkraan controleren en waar nodig herstel uitvoeren. ○ Rekening houden met het vervangen van de leien en enig dakbeschot op termijn. ○ De aangetaste delen dakbeschot vervangen.
- dakbeschot algemeen - dakbeschot zuid- en zuidwestzijde	G S	○

RUBRIEK	TOELICHTING	HERSTELADVIES
<u>2.3 Loodaansluitingen</u> Spits - insnoering - vlinderlood - loodafdekking gootlijst - aansluiting luik/ dakvlak Kerk/ dakruiter - aansluiting dakruiter/ kerkdak	Uitsluitend van afstand geïnspecteerd. R Vermoedelijk dat de bevestigingen door roest zijn aangetast. R Aan meerdere zijden is het vlinderlood opgewaaid. Mogelijk is het vlinderlood uitgevoerd met onvoldoende zwaar lood wat gemakkelijk opwaait. G Voor zover controleerbaar. R Verwrongen, geplooid en gescheurd. R Het lood op de zijaansluiting is te ver over de pan doorgezet, hierdoor zou door capillaire werking lekkage kunnen ontstaan. Ten tijde van de inspectie is echter geen lekkage aangetroffen.	○ Het vlinderlood bij het herstellen van de lei bedekking terug kloppen.
<u>2.5 Dakopeningen</u> 2.5.4 Luiken Luik oostelijk dakschild - zinkbekleding - houtwerk Luik in klokvloer - zinkwerk	R Door corrosie aangetast. Opgebold en gescheurd zink. Geen lekkage geconstateerd. G R Door corrosie aangetast.	○ Gezien de geringe waterbelasting is herstel niet noodzakelijk. Bij een eventueel optredende lekkage het zinkwerk vervangen.
<u>2.7 Lijstwerk dakvoet</u> Algemeen - lijstwerk - klossen	G G	
<u>2.8 Diversen</u> Bekroning spits - loden muts - haan - pijnappel - torenkruis - vergulding	G Voor zover waarneembaar. M De haan hangt achterover. Het is onduidelijk in hoeverre het draaipunt van de haan is ingesleten. M De pijnappel lijkt te zijn uitgezakt. R Geroest. S Dof/ vervuild.	○ Bij het vervangen van de lei bedekking de gehele bekroning demonteer, ontroesten en roestwerend behandelen/ herstel verguldwerk.

RUBRIEK	TOELICHTING	HERSTELADVIES
3. INTERIEUR		
3.2 Dragende constructies/vloeren		
3.2.1 Dragende constructies		
Algemeen		
- vervuiling	R De houten vloeren van de dakruiter zijn licht vervuild door uitwerpselen van de vleermuizen.	○ Regelmatig de vloeren schoonmaken.
Onderconstructie staal		
- algemeen	G Aan de westzijde oppervlakkig geroest.	○
- koppelijzer laagste ligger oostzijde aan zuidelijke stijl	M Met name de volgplaat is sterk geroest.	○ Overwegen om het gehele koppelijzer te vervangen.
- koppelijzer bovenste ligger oostzijde aan zuidelijke stijl	S Het koppelijzer is niet meer intact. Alleen nog op de oostelijke ligger aanwezig. Er is geen koppeling meer met de zuidelijke ligger. Aangezien de verbinding sterk door houtrot is aangetast vormt de houten draagconstructie niet meer één geheel.	○ Na herstel van de liggers en stijl is het koppelijzer niet meer noodzakelijk.
- verankering muur- en balkankers	M Sterk geroest, met name in/tegen het metselwerk.	○ De verankering ontroesten en behandelen.
- trekstangen	M Sterk door roest aangetast met name in het metselwerk.	○ De verankering ontroesten en behandelen.
Onderconstructie hout		
- ligger noord onder de toren	M Ten hoogte van de betonvloer door houtrot aangetast. Het overige deel is door een oude lekkage verweerd. De ligger heeft door de aangebracht stalen constructie nog maar een zeer beperkte stabiliteit functie.	○ Herstel is niet noodzakelijk.
- liggers oost- en zuidzijde en bovineind zuidelijke stijl	S De liggers zijn op de aansluiting met de zuidelijke stijl sterk door houtrot aangetast. De balkkop van de zuidelijke ligger rust op de stijl en vormt de ondersteuning van de staalconstructie. De zuidelijke ligger is bij de aansluiting met westgevel licht door houtrot aangetast. Het bovenste deel van de zuidelijke stijl is sterk door houtrot en bonte knaagkever aangetast. Door de aantasting in zowel de liggers als de stijl is de dragende constructie ter plaatse verzwakt en kan de dakruiter	○ Aanlassen van de twee liggers en de stijl. De oostelijke ligger is al eens aangelast. Afmeting balkhout ca. 30 x 30 cm.

RUBRIEK

TOELICHTING

HERSTELADVIES

- noordelijke stijl

- overige balklagen
- afwerking betimmering
- stijlen betimmering

3.2.2 Vloeren

Algemeen

- vloer luidklok
- zinken opstanden vloer luidklok

- betonvloer aan onderzijde dakruiter

3.9 Diversen

Luiwerk

- ijzerwerk juk / stoel
- bevestigingen juk / stoel
- klepel
- klepelophanging

ter gaan verzakken.

Het meest verzwakte punt in de constructie van de dakruiter.

M Ter hoogte van het ondereind van het oostelijke korbeel is de stijl sterk door bonte knaagkever aangetast/ uitgehold.

G

R Zie rubriek 1.2.3.

G

R Voor zover waarneembaar: Het zink is bedekt met bitumen.

R De opstanden en afdekkingen van de onderslagen van de klokkenstoel zijn nog uitgevoerd in zink en vertonen sterke putcorrosie. De afvoeren van de vloer zijn erg klein en raken snel verstopt, het is dus zaak dat de vloer regelmatig wordt schoongemaakt. De aansluitingen op het houtwerk zijn niet ingekroost of voorzien van een lood afwerking. Hierdoor is bij bepaalde weersomstandigheden lichte lekkage mogelijk. Dit kan echter niet tot grote problemen lijden.

G

R De klokkenstoel is plaatselijk door roest aangetast. Aan het ondereinde noordwest sterk geroest.

G

R Geroest.

S De huidige klepelophanging is roestig en er zit veel ruimte op het leer waardoor de klepel zwabbert door de klok. Het leer is ook nog maar met één bout bevestigd! De oude nog aanwezige sterk geroeste ophanging van de klepel is nog in de klok aanwezig en kan op termijn scheurvorming in de klok veroorzaken.

- De stijl aanlassen.
- Afmeting ca. 30 x 30 cm, lengte ca. 1,5 m¹, met daarin twee verbindingen van de korbelen.

- Waar nodig ontroesten en roestwerend behandelen.
- Demonteren, ontroesten en roestwerend behandelen.
- In overleg met een klokkenspecialist beslissen of de huidige ophanging kan worden behouden of dat het beter is om de oude situatie van de klepel ophanging terug te brengen.

RUBRIEK	TOELICHTING	HERSTELADVIES
- klok - tuimelbalk	G De klok beschadigd op de slagrand. R Geroest, vermoedelijk met name van binnenuit.	○ Wellicht nader onderzoeken aan de binnenzijde; behandelen tegen roest aan de binnenzijde. ○ Ontroesten en roestwerend behandelen. ○ De staalkabel vervangen.
- klokophanging	R Licht geroest.	
- luidwiel - luidtouw	G M De staalkabel is op de overgang naar het touw sterk geroest.	
4. DIVERSEN <u>4.2 Bereikbaarheid en toegankelijkheid</u> 4.2.1 <i>Interieur (toegankelijkheid)</i> Verlichting - algemeen Bordessen - onder vlaggenluik - betonvloer onderzijde dakruiter Ladders - houten - ijzeren Luiken - dakluik spits 4.2.2 <i>Exterieur (bereikbaarheid)</i> Klimhaken - bronzen klimhaken (3 stuks)	G S Het bordes is smal, een plank ligt tevens los. Er is geen leuning aanwezig. S Er is geen leuning aanwezig. G G R Er is geen ketting aanwezig om vallen te voorkomen. S Er zijn oude ongekeurde dakhaken op de spits aanwezig welke op volstrekt onverantwoorde wijze (ook al in de tijd dat ze werden aangebracht) zijn bevestigd aan het dakbeschoot.	
	Wie dit ooit bedacht heeft.....	